

UZASADNIANIE W AKSJOLOGII I ETYCE

Lublin, 27–28 marca 2014

Leszek Kopciuch

W dniach 27–28 marca 2014 odbyła się w Lublinie – w Instytucie Filozofii UMCS – konferencja naukowa *Uzasadnianie w aksjologii i etyce*. Jej organizatorami byli: Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Instytut Filozofii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz kwartalnik internetowy „Kultura i Wartości”. Organizację konferencji wsparło finansowo Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (przyznając grant na jej organizację) oraz Dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii (przyznając dodatkowe środki na wydanie publikacji pokonferencyjnej). W skład komitetu organizacyjnego konferencji weszli: dr hab. Leszek Kopciuch (przewodniczący konferencji) oraz dr hab. Honorata Jakuszko, prof. nadzw. UMCS. W pracach organizacyjnych wzięli także udział dr hab. Tomasz Stefaniuk oraz dr Paweł Sikora,

Organizatorzy konferencji wyszli z założenia, że jako istota działająca celowo, człowiek zawsze potrzebował wiedzy o kryteriach słusznego działania. Dostrzegał je zarówno w Boskich nakazach i zakazach, we własnej naturze, w wymogach społecznych i tradycji, moralnych cnotach, wartościach, interesach indywidualnych i grupowych *etc.* Potrzebował jednak nie tylko wiedzy o tym, co powinien czynić i jak działać. Potrzebował także pewności lub przynajmniej silnego uzasadnienia tej wiedzy. Zwłaszcza że działał w polu, na którym ścierały się dążenia i celowość wielu osób.

Tego typu potrzeba nabiera zaś nowej aktualności w czasach współczesnych. U źródeł tego tkwią różnorodne dokonujące się obecnie przemiany, stawiające nas przed nowymi wyzwaniami i zadaniami. Liberalizacja form życia społecznego; skokowy i przyspieszający postęp naukowo-technologiczny, rewolucja informatyczna i związane z nią przekształcenia w sposobach międzyosobowej i społecznej komunikacji; kryzys gospodarczy i związane z tym przemiany w społecznych sposobach wartościowa-

nia; przekształcenia demograficzne; kryzys idei multikulturalizmu; postępujące procesy globalizacyjne i zarazem związana z tym globalizacja; wyraźniejsze niż wcześniej ujawnienie się odmienności kulturowych i cywilizacyjnych. Jako odmienny i specyficzny poziom trzeba jeszcze wskazać spory i dyskusje prowadzone w obrębie samej filozofii, zwłaszcza stanowisk etycznych i aksjologicznych. Różnorodność świata kulturowego, ujawniająca się w tych przemianach, wymaga ciągłych i na nowo podejmowanych starań o znajdowanie racjonalnych, intersubiektywnie przekonujących i możliwych do przekazania w efektywnej argumentacji uzasadnień – takich, które będzie można wykorzystać w rozwiązywaniu praktycznych etyczno-aksjologicznych problemów współczesności.

Celem konferencji było więc wytworzenie płaszczyzny dla przedstawienia i porównania wyników badań, prowadzonych nad problemem uzasadniania we współczesnej aksjologii i etyce przez badaczy z różnych polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Z jednej strony chodziło o refleksję nad ogólnymi zagadnieniami dotyczącymi uzasadniania w aksjologii i etyce, a z drugiej szło o podjęcie tych kwestii w kontekście konkretnych wyzwań praktycznych.

Problematyka konferencji była zgrupowana wokół kilku podstawowych kontekstów uzasadniania: 1) typy uzasadnień w ogóle a uzasadnianie i argumentacja w różnych szkołach i stanowiskach aksjologicznych oraz etycznych; 2) uzasadnienia etyczne w kontekście współczesnych zagadnień moralnych, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnych stanowisk aksjologicznych i etycznych; 3) uzasadnianie etyczne i aksjologiczne w kontekście współczesnych przemian społeczno-cywilizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk współczesnych.

W konferencji wzięło udział blisko dwadzieścia osób reprezentujących najważniejsze polskie ośrodki naukowe. W trakcie konferencji zostały też przedstawione streszczenia opracowań, które przygotowali znani autorzy zagraniczni: Arno Anzenbacher, Ludwig Siep, Reiner Forst, Peter Knauer i Daniel Breazeale. Polskie tłumaczenia tych opracowań zostaną opublikowane w monografii pokonferencyjnej (pod roboczym jeszcze tytułem) *Uzasadnianie w aksjologii i etyce. Teksty autorów z Niemiec, Polski i USA*, red. Leszek Kopciuch i Tomasz Siwiec, Wydawnictwo UMCS.

W trakcie konferencji ogłoszono następujące referaty: dr hab. Andrzej Niemczuk, UMCS, *Uzasadnienie w etyce*; dr hab. Joanna Dudek, UZ, *Usprawiedliwianie: konteksty i podteksty uzasadniania ocen i norm etycznych*; dr Andrzej Lorczyk, UWR, *O bezzasadności uzasadniania w etyce*; dr Tomasz Żuradzki, UJ, *Kontraktualizm a psychologiczne mechanizmy podejmowania decyzji w sytuacjach ryzyka lub niepewności*; dr Agnieszka Biegalska, UWM, *Rola pragmatycznej kategorii „konsekwencji praktycznych” w polu współczesnej etyki*; mgr Justyna Rynkiewicz, UMCS, *Etyka bez uzasadnienia – filozofia*

Emmanuela Levinasa jako odpowiedź na dramat holocaustu; mgr Tomasz Siwicz, UMK, *Etyka społeczna jako traktat o zasadach*; dr hab. Daniele Stasi prof. nadzw., URZ, *Etyka prawa naturalnego i uzasadnienie prawa stanowionego*; dr hab. Mariusz Wojewoda, UŚ, *Problem uzasadniania w etykach stosowanych*; dr Magdalena Kielkowicz-Werner, UP w Krakowie, *Problem uzasadnienia ochrony środowiska przyrodniczego*; mgr Magdalena Hoły-Luczaj, UJ, *Postmetafizyczne uzasadnianie w etyce posthumanistycznej*; mgr Filip Bardziński, UAM, *O utilitarystycznym modelu uzasadniania w bioetyce – na przykładzie zasady dobroczynności prokreacyjnej Julina Suvalescu*; mgr Anna Szklarska, UJ, *Etyczne uzasadnienie nieposłuszeństwa obywatelskiego*; mgr Beata Fijołek, UMCS, *Uzasadnienie aksjologiczne i etyczne w procesie stanowienia oraz stosowania prawa*; dr hab. Leszek Kopciuch, UMCS, *Czy materialni etycy wartości ufali uczuciom?*; dr Magdalena Michalik-Jeżowska, URZ, *Emocje a racja praktyczne działania*; mgr Sebastian Szymański, IFiS PAN, *Uzasadnienie koherencyjne. John Rawls o uzasadnieniu zasad sprawiedliwości*; dr Jacek Frydrych, KUL, *Uzasadnianie w etyce personalistycznej*; mgr Paulina Biegaj, UJ, *Dekalog a uzasadnianie w etyce*; dr Krzysztof Saja, USz, *Funkcjonalne uzasadnienie teorii etyki normatywnej*; mgr Agata Grzyb, UMCS, *Uzasadnienie etyki: Jürgen Habermas a Karl-Otto Apel*; mgr Krzysztof Rojek, UMCS, *Miejsce wolności w strukturze uzasadnień i wyjaśnień etycznych*. Tytułu opracowań przygotowanych przez autorów zagranicznych były następujące: prof. Arno Anzenbacher (Niemcy), *Formy uzasadniania w etyce*; prof. Reiner Forst (Niemcy), *Konstruowanie normatywności*; prof. Peter Knuer (Belgia), *Uzasadnienie etyki dzisiaj*; prof. Ludwig Siep (Niemcy), *Hegel o moralności i rzeczywistości. Prolegomena do dyskusji między Heglem a realizmem we współczesnej metaetyce*; prof. Daniel Breazele (USA), *W obronie Fichteańskich deliberacji etycznych*.

Planowana monografia pokonferencyjna zostanie opublikowane do końca 2014 roku.

LESZEK KOPCIUCH, habilitated doctor, Institute of Philosophy, Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland. E-mail: leszek.kopciuch@poczta.umcs.lublin.pl

